

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Institution: NaturErhvervstyrelsen

Enhed/initialer: Miljø og Klima/BILU

Sagsnr.: 14-3046-000002

Dato: 8. april 2015

Referat fra møde i Udvalget for Plantegenetiske Ressourcer

den 19. marts 2015

Mødet blev afholdt i NaturErhvervstyrelsen (NAER) og der deltog følgende medlemmer fra udvalget:

Birte Boelt, Aarhus Universitet (formand)
Ahmed Jahoor, Nordic Seed A/S
Bruno Sander Nielsen, Landbrug & Fødevarer
Peter Bavnhøj, Dansk Landbrugsmuseum
Søren Moeslund Larsen, Økologisk Landsforening
Rikke Bagger Jørgensen, DTU, Campus Risø
Lila Towle, Foreningen Frøsamlerne

Øvrige deltagere i mødet:

Morten Rasmussen, NordGen
Jette Nydam Hansen, NordGen
Lisbet Dahl, Pometet, KU
NaturErhvervstyrelsen (NAER): Merete Buus (under punkt 4: Bevaringssorter),
Kim Holm Boesen, Birgitte Lund (referent)

Afbud fra medlemmer:

Mogens Toft Jensen, DLF-Trifolium
Thomas Hundebøl Thomsen, LKF Vandel
Erik Dahl Kjær, Københavns Universitet
Hans Erik Svart, Naturstyrelsen
Hanne Lakkenborg Kristensen, Aarhus Universitet, Årslev

Dagsorden:

Punkt 1. Velkommen

Formanden bød medlemmerne velkommen med speciel velkomst til det nye medlem Søren Moeslund og NordGens observatør Jette Nydam Hansen, som begge deltog for første gang.

Et mangeårigt medlem af udvalget Sven Bode Andersen døde den 9. marts 2015. Udvalget mindede Sven for hans store engagement inden for det plantegenetiske område, bl.a. som leder af udredningsgruppen om "Bedre afgrøder til fremtidens landbrug".

Punkt 2. Godkendelse af referat fra sidste møde

Referatet fra mødet den 10. december 2014 blev godkendt.

Punkt 3. Godkendelse af dagsorden

Dagsordenen blev godkendt som følger:

Punkt 1. Velkommen

Punkt 2. Godkendelse af referat fra sidste møde

Punkt 3. Godkendelse af dagsorden

Punkt 4. Orientering fra:

NAER, herunder Bevaringssorter

Medlemmerne

Punkt 5. Nagoya og ITPGRFA

Punkt 6. Biodiversitetsgårde, herunder PGR

Punkt 7. Strategi: revurdering af proces omkring tidsplanen

Punkt 8. Eventuelt

Punkt 9. Næste møde

Punkt 4. Orientering fra

NaturErhvervstyrelsen orienterede:

- *GM-afgrøder*: Nye EU-regler (Barosso-direktivet) vil give de enkelte medlemslande ret til selv at bestemme, hvorvidt de vil tillade dyrkning af specifikke genmodificerede afgrøder, der er godkendt i EU-systemet. Et evt. nationalt forbud kan enten ske via anmodning til firmaet om ikke at blive omfattet af en dyrkningsgodkendelse, eller via begrundelser for miljø, sundhed, landbrugspolitik, sociale forhold m.m. (listen fremgår af direktivet) der ligger ud over dem, der bedømmes af EFSA under den generelle godkendelsesprocedure. Udmeldingen fra den danske regering er, at den vil tage stilling til tilladelse/forbud af dyrkning af genmodificerede afgrøder fra sag til sag.
- *Frøbytning og Bevaringssorter*: Der foretages ændringer til bekendtgørelserne for grønsagsfrø, markfrø og sædekorn. Det præciseres, at de tre bekendtgørelser kun gælder for salg med henblik på kommerciel udnyttelse. Der er dog fortsat behov for at se på reglerne på frøområdet herunder for Bevaringssorterne, og hvem der er omfattet af dem. Der er stigende interesse for at bytte og handle med frø hos en række nye både kommercielle og ikke-kommercielle aktører, som har tilkendegivet deres kritik af frølovgivningen i en lang række høringssvar i forbindelse med de fremsatte ændringer af bekendtgørelserne. Derfor ville NAER allerede den efterfølgende dag holde et dialogmøde i Dialogforum for EU-sortslovgivning, som opfølgning på den seneste kritik af NaturErhvervstyrelsens forvaltning på frøområdet, både hvad angår overdragelse af frø mellem især private og i forhold til mulighederne for adgangen til markedet for såsæd for virksomheder. Området er reguleret af markeds- og handelsdirektiver og begreberne kommerciel brug og ikke-kommerciel brug er centrale for reguleringen. Der blev på udvalgets møde samtidig givet en status over Bevaringssorterne. I dag er der i EU optaget 208 Bevaringssorter af landbrugsplanter på sortslister i de forskellige lande. I dag er der dog ingen Bevaringssorter på den danske sortliste af hverken landbrugsplanter eller grønsager, men der er kommet en anmeldelse til den danske sortliste i 2015. Som reglerne er i dag, er der mængde-begrænsninger indenfor arterne, og der er udtrykt ønske fra medlemslandene om at få videre rammer. EU Kommissionen har på dagsordenen at få en opfølgende rapport for at belyse, om reglerne er gode nok, og hvordan de bliver brugt. Danmark vil ligeledes kigge på reglerne, idet den generelle holdning er, at der er barrierer i dag, der forhindrer, at der kommer Bevaringssorter på den danske sortliste. Det er et komplekst område, men NAER er åben for en diskussion og dialog om emnet i Dialogforum.

- *Sorter på sortsliste*: Et samarbejde mellem NordGen og Tystoftefonden skal føre til, at sorter, der går ud af sortslisten, automatisk bliver indlagret i NordGen. NordGens ønske er at få det mest sortsægte materiale ind i genbanken, dvs. på det tidspunkt, da sorten bliver godkendt. Indtil sorten går ud af sortslisten, vil den være bevaret som "Material in transition" i genbanken.
- *Finanslov aftale* om midler til genressource området, herunder til de plantegenetiske ressourcer, udløber ved udgangen af 2015. Der er derfor brug for, at der kommer en ny aftale i stand.

NordGen orienterede:

- Morten Rasmussen vil inden for de næste par måneder afslutte sin otte års kontrakt på NordGen og vil blive afløst af Jette Nydam Hansen, som observatør i udvalget.
- NordGen Statistikker over frøsamlingen og udlevering af frøaccessioner blev uddelt og gennemgået (Bilag lagt ud på hjemmesiden). NordGens årsrapport vil blive sendt til udvalgets medlemmer.
- Frøsamlerne har bedt NordGen om at opbevare dele af deres frøsamling, som Black Box, dvs. sikkerhedskopiering.

Punkt 5. Nagoya og ITPGRFA

Formanden orienterede om Nagoya protokollen og nævnte forædlerenes bekymring omkring denne i forhold til samspillet med den internationale traktat om plantegenetiske ressourcer for fødevarer og landbrug (ITPGRFA).

Herefter orienterede Pometet om de udfordringer de har i forbindelse med udlevering af materiale som podekviste og stiklinger af diverse vegetativt materiale fra deres samling. I øjeblikket har Pometet tre forskellige Material Transfer Agreements (MTA) afhængig af, hvem der bestiller materiale:

- Hobbyavler / Privatperson
- Planteskole til opformering
- Forædler / forskning

Pometets dilemma er, hvem det er, der skal skrive under på en MTA. Udvalget satte fokus på dilemmaet, og der blev opfordret til, at NAER finder en løsning. Der er behov for at problemstillingen bliver løftet højere op og det bliver belyst, hvordan det bliver løst i andre lande. Embedsmandskomiteen vil evt. komme med en fælles nordisk løsning, oplyste NordGen.

Punkt 5. Biodiversitetsgårde, herunder PGR

NAER orienterede om, at over en fireårig periode er der afsat 2,5 millioner kroner årligt til en støtteordning til Biodiversitetsgårde efter aftale mellem regeringen og Enhedslisten. Udvalget efterlyste generelt mere baggrundsinformation og en nærmere definition af, hvad Biodiversitetsgårde er. NAER oplyste, at der ikke er udformet en endelig definition af Biodiversitetsgårde, men at styrelsen har til hensigt at udmønte aftalen om biodiversitetsgårde, via følgende ordninger:

1. Dyretilskud til husdyrgenetiske ressourcer indenfor rammerne af den eksisterende ordning.
2. Projektstøtte til udviklings- og demonstrationsprojekter.
3. Dyrkningstilskud til plantegenetiske ressourcer, en helt ny ordning, der først kan lanceres i 2016 pga. notificering hos EU Kommissionen.

Til området biodiversitetsgårde skal der udarbejdes en specifik bekendtgørelse om projektstøttet til plante- og husdyrgenetiske projekter. Forud for bekendtgørelsen, skal der bl.a. via drøftelser i dette udvalg, defineres hvad der hører under oprindelige kulturplanter, samt faglig og juridisk vurdering af lovligheden af at udveksle såsæd og planteforermateriale af oprindelige kulturplanter, som det bliver diskuteret i Dialogforum for EU-sortslovgivning.

Udvalget opfordrede NAER til at benytte den mest faglige viden, der er indenfor området.

Det blev besluttet, at NAER indkalder til et arbejdsgruppemøde i udvalget for bl.a. at:

- Definere, hvad der hører under oprindelige kulturplanter dvs. arter, sorter og alder (opsætte kriterier jf. definition af mandatsorter i PGR handlingsplaner, og i overensstemmelse med NordGens kriterier).
- Fremsætte projektforslag fra dette udvalg i forhold til biodiversitetsgårde, evt. fællesprojekter med deltagelse af interessenter på området, universiteter, museer, Landbrug og Fødevarer, forædlere m.fl.
- Arbejdsgruppemødet skal omhandle både biodiversitetsgårde og den nye strategi for plantegenetiske ressourcer.

Punkt 7. Strategi: revurdering af proces omkring tidsplanen

De fire nedsatte arbejdsgrupper:

- Hver af de fire tovholdere beslutter selv, hvad der er nødvendigt for at skrive ca. én side ud fra hovedoverskrifterne, der blev besluttet på mødet i udvalget den 10. december 2014.
- Vil af de respektive tovholdere blive kontaktet af Birgitte omkring 1. maj 2015.
- Kan frit inddrage relevante aktører.
- Vælger selv, hvordan de vil processe.
- NordGen vil gerne give feedback til alle fire grupper.
- Peter Bavnshøj vil gerne bidrage med det kulturhistoriske element.

Punkt 6. Næste møde

Det blev aftalt, at holde et møde omkring den 1. maj 2015. Jahoor tilbød, at udvalget kunne mødes hos Nordic Seed i Jylland. NAER vender tilbage med oplysning om tidspunkt og sted.